

Til lovforslag nr. L 27. Betænkning afgivet af Uddannelsesudvalget den 7. december 1995

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om støtte til voksenuddannelse

(Forlængelse af den støtteberettigende periode og begrænsning af muligheden for støtte til deltidsuddannelse)

Udvalget har behandlet lovforslaget i nogle møder og har herunder stillet spørgsmål til undervisningsministeren, som denne har besvaret skriftligt.

Endvidere har udvalget modtaget en skriftlig henvendelse fra De Danske Landboforeninger og Dansk Familielandbrug.

Et af udvalgets spørgsmål og undervisningsministerens svar herpå er tillige med den skriftlige henvendelse optrykt som bilag til betænkningen.

Der er af undervisningsministeren og af et mindretal stillet ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Herefter indstiller et *flertal* (Socialdemokratiets, Det Konservative Folkepartis, Det Radikale Venstres og Centrum-Demokraternes medlemmer af udvalget) lovforslaget til *vedtagelse* med de af ministeren stillede ændringsforslag.

Et *mindretal* (Venstres medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af mindretallet stillede ændringsforslag.

Mindretallet kan tilslutte sig, at muligheden for voksenuddannelsesstøtte udvides fra 40 til 80 uger, men kan generelt ikke tilslutte sig, at studerende på videregående uddannelser kan modtage anden offentlig ydelse end SU. Venstre finder det vigtigt, at der fortsat er mulig-

hed for at modtage voksenuddannelsesstøtte på deltid.

Et *andet mindretal* (Socialistisk Folkepartis medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af ministeren stillede ændringsforslag. Mindretallet vil redegøre for sin stilling til de af mindretallet stillede ændringsforslag ved 2. behandling.

Efter SF's opfattelse er VUS-ordningen helt central i bestræbelserne på at få kortuddannedes uddannelsesmuligheder forlænget. Derfor finder SF det også godt, at VUS nu kan ydes sammenlagt i 80 uger og ikke kun som hidtil i 40 uger.

Som noget særlig positivt ved de ændringer, der nu vedtages, vil SF fremhæve, at følgende ændringsforslag vedtages: »Undervisningsministeren kan fastsætte regler om, at der kan gives støtte til deltagelse i pædagoguddannelse omfattet af lov om uddannelse af pædagoger, i det omfang der er tale om uddannelse for studerende med forudgående særlig erhvervs erfaring.«

Det betyder, at den mulighed, der var til stede indtil bekendtgørelse nr. 341 af 31. maj 1995, nu igen bliver mulig.

Det betyder samtidig, at den hensigt, der ligger i SF's lovforslag nr. L 28 fremsat den 28. oktober i år, fuldt ud er tilgodeset med det ændringsforslag, som bliver vedtaget til lovforslag nr. L 27. Derfor er der heller ikke nogen grund til, at SF opretholder L 28.

Efter SF's opfattelse er det utrolig vigtigt, at pædagogmedhjælpere får gode økonomiske muligheder for at uddanne sig til pædagoger på det særligt tilrettelagte forløb, og at det kan ske på økonomisk rimelige vilkår. Det drejer sig om mennesker, der har erhvervet en betydelig erfaring på området, og som derfor vil være meget motiverede, hvis de vælger at uddanne sig til pædagog. Og ved VUS-ordningen vil det samtidig være muligt, at de økonomisk kan klare uddannelsen.

Derfor er SF meget tilfreds med, at et flertal i Folketinget med vedtagelse af ændringsforslaget vil gøre det muligt.

Et tredje mindretal (Enhedslistens medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til vedtagelse med ændringsforslag nr. 1 og 3-8.

Enhedslisten vil gerne understrege, at Enhedslisten ønsker at gå langt videre i den retning, lovforslaget går, så det reelt bliver alles ret at kunne uddanne sig på et leveniveau, der mindst svarer til højeste dagpengesats. Enhedslisten kan derfor også støtte udvidelsen af den støtteberettigende periode fra 40 til 80 uger, men så helst, at den såkaldte positivliste blev fjernet, så der var en reel fri adgang til at bruge disse 80 uger. Enhedslisten er ikke tilhænger af, at der er begrænsninger i muligheden for at bruge VUS til deltidsuddannelse, og kan således støtte de af Venstre stillede ændringsforslag.

Et fjerde mindretal (Dansk Folkepartis medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til forkastelse ved 3. behandling. Mindretallet vil stemme for de af mindretallet stillede ændringsforslag og vil stemme imod de af ministeren stillede ændringsforslag.

Ændringsforslag

Til titlen

Af et mindretal (V), tiltrådt af et mindretal (EL og DF):

1) Undertitlen affattes således:

»(Forlængelse af den støtteberettigende periode)«.

Af undervisningsministeren, tiltrådt af et flertal (udvalget med undtagelse af V, EL og DF):

2) I undertitlen indsættes efter »til deltidsuddannelse«: »m.v.«

Til § 1

3) Nr. 1 affattes således:

»1. I § 4, stk. 1, 1. pkt., indsættes efter »og kan frit«: », jf. dog stk. 3,«, og efter »bortset fra videregående uddannelser« indsættes: », jf. dog stk. 2«.«

4) Efter nr. 1 indsættes som nyt nummer:

»01. I § 4 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om, at der kan gives støtte til deltagelse i pædagoguddannelse omfattet af lov om uddannelse af pædagoger, i det omfang der er tale om uddannelse for studerende med forudgående særlig erhvervs erfaring.«

Stk. 2 og 3 bliver herefter stk. 3 og 4.«

Af et mindretal (V), tiltrådt af et mindretal (EL og DF):

5) Nr. 4 affattes således:

»4. § 5, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Voksenuddannelsesstøtte kan gives til uddannelse i sammenlagt mindst 1 uge og højst 80 uger på heltid eller tilsvarende længere på deltid. Den egentlige uddannelsestid og nedsættelsen af arbejdstiden skal være på mindst 6 timer.««

Af undervisningsministeren, tiltrådt af et flertal (udvalget med undtagelse af V og DF):

6) Efter nr. 4 indsættes som nyt nummer:

»02. I § 6, stk. 2, 1. pkt., ændres »§ 4, stk. 3« til: »§ 4, stk. 4«.«

Til § 2

7) I stk. 1 indsættes efter 1. pkt. som nyt punktum:

»§ 4, stk. 2, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 01, træder dog i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende med virkning for ansøgninger, der er modtaget i Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte efter den 7. juni 1995, og således at der kan ydes støtte med virkning fra begyndelsen af uddannelsesåret 1995-96.«

8) I *stk. 2, 1. og 2. pkt.*, udgår ordene »ved lovens ikrafttræden«, og i stedet indsættes: »den 1. januar 1997«, og i *2. pkt.* ændres »inden ikrafttrædelsen« til: »inden denne dato«.

Bemærkninger

Til nr. 1

Den foreslåede ændring er en konsekvens af ændringsforslag nr. 5.

Til nr. 2

Den foreslåede ændring er en konsekvens af ændringsforslag nr. 4.

Til nr. 3

Den foreslåede ændring er en teknisk konsekvens af ændringsforslag nr. 4.

Til nr. 4

Den foreslåede ændring åbner mulighed for, at der kan ydes voksenuddannelsesstøtte til deltagelse i den særligt tilrettelagte pædagoguddannelse.

Optagelse på den særligt tilrettelagte pædagoguddannelse er betinget af, at ansøgeren ud over at opfylde de almindelige adgangskrav til uddannelsen har erfaring fra pædagogisk eller tilsvarende arbejde. Den særligt tilrettelagte pædagoguddannelse berettiger ikke til statens uddannelsesstøtte.

Der har tidligere været ydet støtte til deltagelse i den særligt tilrettelagte pædagoguddannelse. Denne uddannelse udbydes nu som åben uddannelse. Ud over de almindelige optagelsesbetingelser for pædagoguddannelsen er det en betingelse, at ansøgeren har erfaring fra pædagogisk eller tilsvarende arbejde i et omfang, der svarer til normalt mindst 5 års fuldtidsbeskæftigelse. Den særligt tilrettelagte pædagoguddannelse omfatter ikke den lønne- de praktik.

Imidlertid er den særligt tilrettelagte pædagoguddannelse en videregående uddannelse, og der er således ikke hjemmel i gældende lov til at yde voksenuddannelsesstøtte.

Derfor blev bekendtgørelse nr. 894 af 25. november 1993 om støtte til voksenuddannelse ændret ved bekendtgørelse nr. 341 af 31. maj 1995, der trådte i kraft den 7. juni 1995 og præ-

ciserer, at støtte ikke kan ydes til deltagelse i videregående uddannelser.

Finansudvalget tiltrådte den 21. juni 1995 aktstykke nr. 382, hvorved der blev tilvejebragt bevillingsmæssig hjemmel til uanset ændringsbekendtgørelsen fortsat at yde støtte til personer, der den 7. juni havde fået tildelt eller søgt om støtte.

Den foreslåede bestemmelse genindfører muligheden for at få støtte til den særligt tilrettelagte pædagoguddannelse og giver herunder mulighed for med tilbagevirkende kraft til begyndelsen af uddannelsesåret 1995-96 at imødekomme ansøgninger fra personer, der ikke er omfattet af det tiltrådte aktstykke, men som har påbegyndt uddannelsen før den 7. juni 1995.

Undervisningsministeriet finder, at disse personer i lighed med dem, der er omfattet af aktstykket, har disponeret i tillid til den hidtidige bekendtgørelse.

De økonomiske konsekvenser af forslaget skønnes at blive følgende:

Den gennemsnitlige udgift er 60.000 kr. (niveau 1995) til voksenuddannelsesstøtte og tilskud til deltagerbetaling i 30 uger på deltidsuddannelsen.

Det tiltrådte aktstykke omfatter ikke de højst 80 personer, der før den 7. juni 1995 har fået bevilget støtte for en begrænset periode. Udgiften til støtte i den resterende del af uddannelsen er højst 3,8 mio. kr., heraf 3 mio. kr. i 1995.

Det tiltrådte aktstykke omfatter heller ikke de ca. 200 kortuddannede, der har påbegyndt uddannelsen før den 7. juni, dvs. i august 1994 og februar 1995, men ikke søgt støtte før den 7. juni, idet de typisk har uddannelsesorlov med orlovsydelse i det første år med heltidsuddannelse.

Udgiften til støtte til disse ca. 200 personer skønnes at blive ca. 12,2 mio. kr., heraf 1,7 mio. kr. i 1995, 6,3 mio. kr. i 1996 og 4,2 mio. kr. i 1997.

Med et fremtidigt årligt optag som i 1995, det vil sige ca. 535 personer, heraf ca. 250 kortuddannede, vil de årlige udgifter blive 15 mio. kr., når ordningen er fuldt udbygget i 1998.

Til nr. 5

Ændringsforslaget er stillet for at sikre, at uddannelsessøgende også fremover har ret til

voksenuddannelsesstøtte i forbindelse med deltidsuddannelse.

Til nr. 6

De foreslåede ændringer er tekniske konsekvenser af ændringsforslag nr. 4.

Til nr. 7

Den under nr. 4 foreslåede ændring bør træde i kraft ved bekendtgørelsen i Lovtidende, så

ændringen får virkning for ansøgninger, der er modtaget i Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte efter den 7. juni 1995 og dermed ikke omfattet af det tiltrådte aktstykke, og således at der ydes støtte med tilbagevirkende kraft til den 1. august 1995.

Til nr. 8

Ændringen er en teknisk konsekvens af nr. 7.

Anne-Marie Meldgaard (S) nfm. Hans Peter Baadsgaard (S) Poul Erik Dyrlund (S)

Lis Greibe (S) Jens Peter Vernersen (S) Aage Frandsen (SF) Dorit Myltoft (RV)

Bruno Jerup (EL) Addi Andersen (CD) Anders Mølgaard (V) Hanne Severinsen (V) fmd.

Henning Urup (V) Ulla Tørnæs (V) Frank Dahlgaard (KF) Lene Espersen (KF)

John Vinther (KF) Poul Nødgaard (DF)

Fremskridtspartiet havde ikke medlemmer i udvalget.

Bilag 1*Spørgsmål 1:*

»Ministerens kommentar til henvendelse af den 21. november 1995 fra De Danske Landboforeninger og Dansk Familielandbrug vedrørende lovforslaget, jf. L 27 – bilag 1, udbedes.«

Svar:

Jeg er enig i, at deltidsuddannelse kan være lige så relevant og støtteværdig som heltidsuddannelse.

Imidlertid kan der være tilfælde, hvor det er

naturligt, at virksomhederne selv bærer udgiften til løn under uddannelse, og at udgiften ikke væltes over på det offentlige. Denne risiko er især til stede ved deltidsuddannelse.

Det er derfor nødvendigt at overveje reglerne for deltids-VUS nøje, og jeg finder det rigtigst, at de fastsættes i bekendtgørelsesform.

Jeg er helt opmærksom på, at de gældende muligheder for deltids-VUS i vidt omfang udnyttes af landmænd og deres ægtefæller, og foreningernes henvendelse vil blive inddraget ved udarbejdelse af de nye regler.

Bilag 2

De danske Landboforeninger

Dansk Familielandbrug

Folketingets Uddannelsesudvalg
Christiansborg
1240 København K.

Den 21. november 1995

Vedr.: Forslag til ændring af lov om støtte til voksenuddannelse (L 27)

Landboorganisationerne skal hermed på det kraftigste opfordre udvalget til at fastholde de nuværende regler om tilskud til deltidsuddannelse. Det vil sige, at der ikke bør indføres noget i den nye lov, som rejser tvivl om, at deltidsuddannelse er lige så relevant og støtteværdig som heltidsuddannelse.

Specielt for selvstændige og medarbejdende ægtefæller i mindre virksomheder, som der findes mange af i jordbrugserhvervene, er dette afgørende. I blandt dem er også mange »kortuddannede«, og hvis regeringens målsætning om at fremme deres uddannelsesaktivitet skal opfyldes, så er fleksibilitet i uddannelsesstilbudene et nøgleord. Mange af dem vil overhovedet ikke have mulighed for at deltage, hvis ikke de får lov at indpasse uddannelsen i veksel med deres erhverv.

I landbruget har vi mange års erfaring med udvikling af efteruddannelse til landmænd og medarbejdende ægtefæller. Vi har målrettet stræbt efter at give efteruddannelsen en form, så den bliver attraktiv for mennesker, der hidtil ikke har søgt efteruddannelse – typisk de »kortuddannede«.

Det er derudfra vor overbevisning, at lovforslagets udvidelse fra 40 til 80 uger stort set ikke vil komme dem til gode, da de ikke har mulighed for at frigøre sig til uddannelse i det omfang. Derimod har de stor gavn af deltidsuddannelse. En indikation heraf ses i nedenstående statistik over dels sammenhængende internatkurser (»heltidsuddannelse«), dels tilsvarende uddannelse afholdt som enkelt dagskurser (»deltidsuddannelse«), der er gennemført under jordbrugets efteruddannelse (kurser af mindst 3 dage varighed).

	Antal kurser		Antal deltagere	
	1991/1992	1994/1995	1991/1992	1994/1995
Internat	178	135	3.028	2.215
Enkeltdags	138	279	2.757	5.071

Det er tydeligt, at enkelt dagskurserne – hvoraf langt hovedparten ligger på adskilte dage, f.eks. 1 dag pr. uge i 5 uger – imødekommer et behov hos brugerne for denne efteruddannelse.

Vi vil derfor stærkt opfordre udvalget til at slå fast, at VUS til deltidsuddannelser fortsat skal være en lovfæstet ret. Vi støtter dermed Voksenuddannelsesrådets indstilling til undervisningsministeren.

Med venlig hilsen

De danske Landboforeninger
Jørgen Skovbæk

Dansk Familielandbrug
Heidi Alsing